

Методика виправлення виявлених процедурних помилок, пов'язаних із неправильним відбитком господарських операцій внаслідок порушення встановлених правил ведення бухгалтерського обліку, безпосередньо залежить від періоду, до якого належить помилка. У Методичних рекомендаціях про порядок формування показників бухгалтерської звітності організації наведено три варіанта дій бухгалтера з коригування даних.

1) При виявленні неправильного відображення господарських операцій поточного періоду до закінчення звітного року виправлення здійснюється записами на відповідних рахунках бухгалтерського обліку у цьому місяці за звітний період, коли ці помилки виявлено.

2) При виявленні неправильного відображення господарських операцій у звітному році після завершення звітного року, але протягом якого річна бухгалтерська звітність не подана і не затверджена у порядку, виправлення здійснюється записами грудня саме цього року, протягом якого готується бухгалтерська звітність.

3) При виявленні помилок у нинішньому році у звітному періоді (неправильного відображення господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку) у попередньому році, протягом якого бухгалтерська звітність вже була утверджена у порядку, передбаченому законодавством, виправлення в бухгалтерський облік і звітність за рік не вносяться.

Список використаних джерел:

1. Соколов Я.В. Основы теории бухгалтерского учёта. – М.: Финансы и статистика, 2005.
2. Рабошук А.В. Проблеми забезпечення достовірності фінансової звітності / А.В. Рабошук // Економічні науки. Сер.: Облік і фінанси. – 2012. – Вип. 9(3). – С. 116-124.
3. Самойлов І.В. Помилки, виявлені у бухгалтерському обліку – порядок виправлення та внесення змін / І.В. Самойлов // Консультант бухгалтера. – 2004.
4. Уткіна С.А. Типові помилки у бухгалтерському обліку та звітності. Практичний посібник / С.А. Уткіна. – Москва, 2007.
5. Домбровская Е.Н. Бухгалтерская (финансовая) отчетность: Учеб. пособие / Е.Н. Домбровская. – М.: ИНФРА-М, 2007. – 279 с.

УДК 657.633:631.15

К.П. МЕЛЬНИК, *к. е. н.*,
доцент кафедри фінансів
Академія рекреаційних технологій і права

ВАЖЛИВІСТЬ ОПЕРАТИВНОГО КОНТРОЛЮ ТРАНСАКЦІЙНИХ ВИТРАТ

Ще з давніх часів відомо: «Хто володіє інформацією, той володіє Світом!»
В сучасних умовах, в період швидкого розвитку глобалізаційних процесів й

одночасного поширення кризових явищ і нестабільності, наявність та можливість швидкого отримання інформації стало запорукою ефективного функціонування кожного підприємства. Саме це сьогодні призвело до формування основного завдання управління – мінімізацію витрат на пошук та раціональне використання певних даних, відомостей та показників. Тому вважаємо, за доцільне окреслити сутність, зміст та особливості таких витрат як об'єкта оперативного контролю.

В умовах невизначеності оцінка вигід від інформації у співвідношенні до витрат на її отримання займає вирішальну роль при здійсненні оперативного контролю. Витрати на одержання, обробку, передачу та економічне використання інформації називаються сьгодні трансакційними, але вони відомі ще з часів зародження і розвитку облікових наук. Так, К. Ерроу під трансакційними витратами розуміє як правило (хоч і не завжди) витрати експлуатації економічної системи [1, с. 66]. Дж. Джоунс і С. Хілл визначають трансакційні витрати як витрати на переговори, моніторинг і виконання угод, які дозволяють сторонам дійти згоди [5, с. 160]. У. Ніколсон, автор одного з найвідоміших підручників з мікроекономіки, розглядає експліцитні трансакційні витрати у формі плати за послуги посередників та імпліцитні трансакційні витрати у формі витрат пошуку і збору інформації. Алчіан у своїй роботі пише, що трансакційні витрати виникають, оскільки існують проблеми спілкування, обробки інформації, дотримання умов договору, нечіткі визначення прав тощо. Існує й розуміння трансакційних витрат як психологічних витрат прийняття рішень та укладання самої угоди. Трансакційні витрати так чи інакше пов'язані з витратами отримання інформації про обмін [6, с. 15]. Дослідження трансакційних витрат здійснювалося достатньої кількістю вчених, хоча з різних точок зору і з врахуванням потреб конкретних соціальних класів. Як зауважує Г.Г. Кірейцев в ході інтернаціоналізації економіки контрактні відносини, схеми і форми розрахунків, методи страхового захисту, процедури нарахування і стягнення податків суттєво ускладнюються, відбувається постійне і в багатьох випадках не виправдане зростання витрат на пошук інформації, на узгодження економічної доцільності (трансакційних витрат) [2, с. 5]. Виходячи з такого, вважаємо, що оперативний контроль, як інструмент своєчасного управлінського реагування, впливає на оптимізацію, та бере участь у пошуку резервів зниження трансакційних витрат в розрізі формування, передачі та обробки інформації для прийняття рішень.

Дохід від використання інформації повинен перевищувати витрати на її збирання та опрацювання і як наслідок результативність прийнятих рішень має якісно перевищувати витрати на його створення. Згідно Міжнародних стандартів фінансової звітності: «витрати не обов'язково несуть ті, хто отримує вигоди» [4, с. 5]. Саме в цьому складність визначення ефективності інформації, оскільки витрати завжди несе її виробник (постачальник), а вигоди отримує виробник (постачальник) та споживач (користувач). М.Ф. Кропивоко стверджує, що ефективності можна досягти за умови, якщо частота використання показника в імовірній системі буде більшою, ніж частота його збору. Проте в межах однієї господарської одиниці цього досягти дуже важко, адже частота

використання інформації обмежується потребами управління у виробленні певного рішення [3, с. 28]. Тобто, важливо, щоб інформація могла бути використаною для прийняття не одного, а сукупності споріднених чи різних рішень. Крім того, необхідно здійснювати оцінку вартості інформації. Її ціна (дороговизна) залежить від доступності чи обмеженості певним колам користувачів. Звичайно, інформація, що є відкритою, оприлюднюється через фінансову звітність, засоби масової інформації чи іншим шляхом є відносно дешевою. Разом з тим, інформація, що відома одному або групі, пов'язаних спільними ідеями чи обов'язками, користувачів вважається недоступною або мало поширеною і тому дорогою.

Виходячи з такого, інформація оперативного контролю повинна бути затратно – прибутковою, тобто вигоди на її використання повинні перевищувати витрати на її отримання. Крім того, для підвищення результативності оперативного контролю з врахуванням вартості інформації необхідно враховувати як позитивні, так і негативні тенденції господарського процесу. Це дасть можливість уточнити стратегію розвитку підприємства вцілому та його структурних компонентів зокрема.

Список використаних джерел:

1. Эрроу К. Возможности и пределы рынка как механизма распределения ресурсов.– THESIS, 1993, т. 1, вып. 2.
2. Кірейцев Г.Г. Регулювання розвитку бухгалтерського обліку в сільському господарстві України. Наукова доповідь. – Кам'янець-Подільський, 2009. – 30 с.
3. Кропивко М.Ф. Інформація в управлінні агропромисловим виробництвом. – К.: ІАЕ УААН, 1997. – 252 с.
4. Міжнародні стандарти фінансової звітності / Пер. з англ. / За ред С.Ф. Голова. – К.: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 2005. – 1272 с.
5. Jones G. R., Hill C W. Transaction Costs Analysis of Strategy-Structure Choice. Strategic Management Journal, vol. 9.
6. Olson M. Notes for a Paper on Transaction Costs. Unpublished manuscript. University of Maryland, IRIS-Center.

УДК 657.372.2

В.В. МЕЛЬНИЧУК, *к.е.н.,
доцент кафедри обліку, аналізу та аудиту в АПК,
Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана*

ОЦІНКА ЕЛЕМЕНТІВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА МСФЗ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНОЮ ОСНОВОЮ

Фінансова звітність є структурним відображенням фінансового стану підприємства та операцій, які здійснювались цим підприємством. Її метою є надання інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух